

NOVA JAARCONGRES 2009 NOOD BREEKT WET? – RECHT IN CRISISTIJD

Bouwen onder de Crisis- en herstelwet
(sessie K, zaal 14)

25 september 2009

Hanneke Ellerman (h.ellerman@houthoff.com)
Jaap Hoekstra (j.hoekstra@houthoff.com)

Doel

- ▶ Versnelling verwezenlijking van projecten
- ▶ Onder het excuus van crisis ook allerlei deels controversiële maatregelen doorvoeren?
- ▶ Centrale rol minister-president; vakministeries buiten spel?

opzet

tijdelijke maatregelen:

- ▶ bijzondere bepalingen voor ruimtelijke en infrastructurele projecten en
- ▶ bijzondere voorzieningen (H2)

structurele wijzigingen:

- ▶ wijziging van diverse wetten en lagere regelgeving (H3 en H4), deels vooruitlopend op al in voorbereiding zijnde wetsvoorstellen

Toepassingsbereik (I)

- ▶ bijlage I: lijst van categorieën ruimtelijke en infrastructurele projecten
- ▶ bijlage II: lijst van concrete ruimtelijke en infrastructurele projecten

Toepassingsbereik (II)

- ▶ bijlage I omvat onder meer: projecten tav duurzame energie, de bouw van 20 of meer woningen, de aanleg van hoofdwegen en hoofdvaarwegen, waterstaatswerken, luchthavens, projecten waarvoor een vergunning is vereist ingevolge art 19d Nbw, aanleg van spoorwegen
- ▶ toevoeging categorieën mogelijk bij amvb

NB: clausulering ontbreekt

Toepassingsbereik (III)

- ▶ bijlage II omvat onder meer de IJ-oevers in Amsterdam, div. Greenports, Nijmegen Waalfront, Nieuwe Hollandse waterlinie, Zuidplaspolder, Brainport Eindhoven, div. luchthavens, div. wegen, bruggen en spoorwegen
- ▶ toevoeging concrete projecten mogelijk bij amvb

NB: clausulering ontbreekt

Lex silencio positivo

- ▶ op de aanvraag om een vergunning als bedoeld in art. 3.16 Wro (aanlegvergunning) is de zgn "lex silencio positivo" (vergunningverlening van rechtswege bij termijnoverschrijding) van toepassing
- ▶ niet toepasbaar bij besluiten die met UOVP worden voorbereid

NB 1: besluit wordt niet bekendgemaakt → bezwaar/
beroepstermijn onzeker

2: negatieve consequenties komen niet bij bestuur
maar bij derden

3: toevoeging andere wettelijke voorschriften bij amvb
mogelijk

Bepaling tav onderzoeken

- ▶ vergewisplicht van art 3.9 Awb ook voor niet wettelijk voorgeschreven adviezen →
 - ▶ bestuursorgaan moet zich ervan gewissen dat onderzoek dat aan advies ten grondslag ligt op zorgvuldige wijze heeft plaatsgevonden en moet daarvan blijk geven in de motivering van het besluit; en
 - ▶ als het onderzoek van voldoende kwaliteit is, mag het bestuursorgaan er in beginsel op vertrouwen. Volstaan kan worden met globaal onderzoek naar totstandkoming en inhoud van het advies

NB: laat plicht om te beoordelen of advies inhoudelijk deugt onverlet

Beperking beroepsrecht lagere overheden

- ▶ beperking beroepsrecht lagere bestuursorganen (B&W, gemeenteraad, GS, PS, HHR) en decentrale rechtspersonen (gemeente/provincie/waterschap) tegen besluiten van andere bestuursorganen tot slechts besluiten die tot hen gericht zijn

NB 1: strookt niet met gelijkwaardigheid van bestuursorganen

2: bij ruimtelijke besluiten zijn vaak ook (veel) private belanghebbenden betrokken; waarde van uitsluiting beperkt

3: rechtsbescherming bij burgerlijke rechter

Passeren van gebreken

- ▶ mogelijkheid (geen verplichting) tot passeren van materiële gebreken indien aannemelijk is dat belanghebbenden (ook indien die niet als partij aan het proces deelnemen) daardoor niet zijn benadeeld, met uitsluiting van art. 6.22 Awb
- ▶ geldt zowel voor bezwaar als beroep

NB: wie bepaalt of belanghebbenden niet zijn benadeeld?

Versnelling van (hoger) beroep

- ▶ verplichte versnelde behandeling van het beroep (indienen stukken, verweerschrift, reactie op deskundigenverslag)
- ▶ pro forma beroepschriften zijn niet toegestaan (bij niet voldoen aan ontvankelijkheidseisen volgt nov)
- ▶ StAB-advies binnen 2 maanden
- ▶ uitspraak bestuursrechter binnen 6 maanden

NB 1: geen sanctie op termijnoverschrijding
2: andere beroepen zullen daardoor (nog) langer gaan duren
3: aantasting kwaliteit

Pre-judiciële vragen

- ▶ 6 maanden termijn geldt niet bij pre-judiciële vragen
- ▶ vragen stellen bij tussenuitspraak binnen 6 maanden na afloop beroepstermijn
- ▶ in tussenuitspraak zo veel mogelijk beslissen op overige beroepsgronden

Bestuurlijke lus

- ▶ versnelde invoering bestuurlijke lus
- ▶ binnen 6 maanden tussenuitspraak
- ▶ eindspraak 6 maanden na tussenuitspraak

relativiteitsvereiste

- ▶ invoering (verplicht) relativiteitsvereiste in beroepsfase (toetsing aan (on)geschreven rechtsregel blijft achterwege indien die niet strekt tot bescherming van belangen van degene die zich op schending beroept

NB: veel normen op gebied RO zijn ontleend aan Europees recht. Volgens Verdrag van Aarhus is rechtsbescherming verplicht voor "het betrokken publiek" in bepaalde categorieën milieu- en RO-geschillen

Bepaling tav onderzoeken

- ▶ doorbreking van de ex nunc beoordeling bij het nemen van een nieuw besluit na vernietiging, tenzij uitvoering rechterlijke uitspraak daartoe noopt → geen nieuw (geactualiseerd) onderzoek vereist
- ▶ idem bij toepassing bestuurlijke lus (tenzij “het recht” of het beleid tussentijds is/zijn gewijzigd)

(besluit-)mer

voor projecten uit Bijlage II (concrete projecten):

- ▶ Geen verplichting tot beschrijving alternatieven en
- ▶ geen verplichte adviserende commissie

NB: versnelde invoering deel wetsvoorstel wijz mer

Gebiedsontwikkelingsplan (I)

- ▶ aanwijzing ontwikkelingsgebieden bij amvb
- ▶ bij wijze van experiment
- ▶ voor de duur van max 10 jaar
- ▶ indien dat bijzonder aangewezen is met het oog op versterken van de duurzame ruimtelijke en economische ontwikkeling van het gebied
- ▶ verslag & standpunt inzake voortzetting 3 maanden na beëindiging experiment aan 1^e en 2^e Kamer

Gebiedsontwikkelingsplan (II)

- ▶ gemeenteraad stelt gebiedsontwikkelingsplan vast gericht op optimalisering milieugebruiksruimte
- ▶ in gebiedsontwikkelingsplan aangeven:
 - wat afwijking is van bestemmingsplan
 - op welke termijn strijdigheid wordt opgeheven
 - Voorgenomen maatregelen en werken, fasering en koppeling kostenraming
- ▶ UOVP van toepassing
- ▶ beroep in eerste en enige instantie bij Abr

Gebiedsontwikkelingsplan (III)

- ▶ bevoegd gezag kan besluit nemen vzw nodig in afwijking van o.a. Ffw, Nb-wet, Wbb, Wgh, Wm
- ▶ vzw uitvoeringsplicht is gebaseerd op gebiedsontwikkelingsplan kunnen gronden van beroep daarop geen betrekking hebben
- ▶ nadere uitwerking bij amvb
- ▶ uiterlijk 10 jaar na vaststelling gebiedsontwikkelingsplan moet alsnog worden voldaan aan milieukwaliteitsnormen

Innovatie

- ▶ bij wijze van experiment kan in bij amvb te bepalen gevallen worden afgeweken van diverse wetten, waaronder: Wbb, Wgh, Wm, Wro, Ww
- ▶ voorwaarde: experiment draagt bij aan innovatieve ontwikkeling

Projectuitvoeringsbesluit (I)

- ▶ woningbouwproject c.a. bestaande uit tenminste 20 woningen in aaneengesloten gebied
- ▶ gemeenteraad neemt projectuitvoeringsbesluit
- ▶ normaliter geldende wettelijke voorschriften buiten toepassing
- ▶ voor de realisering van het project normaliter benodigde toestemmingen - ook die van andere terzake bevoegde bestuursorganen – worden vervangen door daartoe in het projectuitvoeringsbesluit op te nemen “vervangende” toestemmingen muv Ffw
- ▶ nvt als vergunning ex art 19d lid 1 Nbw is vereist
- ▶ motivering vereist (blijk geven van belangenafweging) w.o. expliciet: Monumentenwet

Projectuitvoeringsbesluit Crisis- en herstelwet (II)

- ▶ toetsingskader en overige normen uit buiten toepassing zijnde wetten en verordeningen worden bij het al dan niet verlenen van die vervangende toestemmingen in acht genomen. Ook voorschriften terzake aan projectuitvoeringsbesluit verbinden
- ▶ andere bevoegde bestuursorganen staan buiten spel
- ▶ projectuitvoeringsbesluit geldt als projectbesluit als bedoeld in art. 1.1 lid 1 onder f Wro

Projectuitvoeringsbesluit Crisis- en herstelwet (III)

- ▶ UOVP van toepassing
- ▶ inwerkingtreding na afloop beroepstermijn
- ▶ rechtstreeks beroep Abr
- ▶ binnen 4 maanden uitspraak Abr
- ▶ beroep heeft schorsende werking

Vrijstelling ex art. 19 WRO

- ▶ verduidelijking Invoeringswet Wro:
 - vrijstelling ex art. 19 WRO (oud)
houdt zijn werking onder de Wro en
kan dus basis zijn voor
bouwvergunningverlening na 1 juli
2008

Nbw I

- ▶ Europese “koppen” vervallen voor nationaal beschermde gebieden
- ▶ ook projecten en andere handelingen van nationaal belang in beheerplan opnemen → (Nbw) vergunningvrij
- ▶ integratie “natuurtoets” in tracébesluit en wegaanpassingsbesluit
- ▶ Wettelijke vastlegging dat bestaand gebruik dat niet is opgenomen in beheerplan vergunningvrij is

Nbw II

- ▶ stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden wordt buiten beschouwing gelaten t.a.v.:
 - bestaand gebruik
 - nieuw gebruik waarvan verzekerd is dat het niet leidt tot toename stikstofdepositie

Nbw III

- ▶ bij min. regeling kunnen o.m. rekenmodellen, onderzoeksmethoden of meetmethoden worden vastgesteld waarmee wordt beoordeeld of projecten significante effecten hebben

Wgh

- ▶ aanpassing definitie “industrieterrein”:
in hoofdzaak bestemd voor grote
lawaaimakers (komt tegemoet aan
onduidelijkheid in jurisprudentie)
- ▶ verplichting voor B&W tot het opstellen
van geluidreductieplan

Wbb

- ▶ instelling van meldingsplicht (ipv ontheffing) vooruitlopend op de regulering van gesloten WKO (warmte-koude-opslag) in Wbb
- ▶ invoering meldingsplicht voor bestaande WKO

Radarzoning

- ▶ aanwijzing van radarstoringsgebieden
- ▶ verbod om in bestemmingsplannen het oprichten van bouwwerken mogelijk te maken binnen radarstoringsgebied die vanwege hun hoogte onaanvaardbare gevolgen hebben voor functioneren van de radar

Duur van de Crisis- en herstelwet

- ▶ wet treedt op 1 januari 2010 in werking en vervalt – behoudens wijziging van bijzondere wetten – per 1 januari 2014
- ▶ Hoe tijdelijk is tijdelijk?
- ▶ Na-ijleffecten (op vòòr 1 januari 2014 “gestarte” projecten blijft wet van toepassing)